

۲۶۹۹

www.ketab.ir

ترجمه جغرافیای هند

حسب الفرموده مؤتمن السلطان

آقا سید حسین مترجم هندی

فهرست کتابخانه ملی

عنوان و نام پدیدآور
مشخصات نشر
مشخصات ظاهری
فروست
شابک
وضعیت فهرست نویسی
یادداشت
یادداشت
موضوع
شناسه افزوده
شناسه افزوده
شناسه افزوده
رده بندی کنگره
رده بندی دیویی
شماره کتابشناسی ملی

ترجمه جغرافیای هند / حسب‌الفرموده موتمن السلطان آقا سیدحسین مترجم هندی؛
به کوشش سیدصادق حسینی‌اشکوری.
قم: موسسه تاریخ علم و فرهنگ، ۱۳۹۲.
۱۳۲ ص: ۱۳۲
گنجینه هندی: ۱۳۲
۹۶۷۸-۹۶۶-۹۸۸-۹۶۶
فیبیا
کتاب حاضر همزمان با اولین غماح بن المملی میراث مشترک ایران و هند - قم، ایران
منتشر شده است.
نسخه برگردان از نسخه ش. ۱۹۹ کتابخانه ابن مسکویه - اصفهان.
هند -- جغرافیا
شیرازی، حسین، قرن ۱۳ق، مترجم
حسینی اشکوری، سیدصادق، ۱۳۵۱
همایش بین‌المللی میراث مشترک ایران و هند - قم: ۱۳۹۲ (قم)
۱۳۹۲ ۴/۲۱۲DS:
۹۱۵/۲:
۲۲۶۰۵۱۸:

گنجینه‌های خطی/ ۱۲۳

ترجمه جغرافیای هند

حسب الفرموده مؤتمن السلطان آقا سید حسین مترجم هندی

در سال ۱۲۰۱ هـ ق

نسخه برگردان از نسخه ۸۸۹

کتابخانه ابن مسکویه، اصفهان

به کوشش: سید صادق حسینی اشکوری

نشر مجمع ذخائر اسلامی
بهمکاری مؤسسه تاریخ علم و فرهنگ

مهرماه ۱۳۹۲ خورشیدی / سپتامبر ۲۰۱۳ میلادی

همزمان با اولین همایش بین المللی
میراث مشترک ایران و هند، قم، ایران

کلیه حقوق این اثر تحت قانون کپی رایت بوده و ترجمه یا چاپ تمام یا بخشی از مطالب آن و نیز درج تمام یا بخشی از آنها در ضمن بانکهای اطلاعاتی و تهیه برنامه‌های رایانده‌ای یا استفاده مطالب و تصاویر در اینترنت و دیگر ابزار و ادوات، به هر نحوی، بدون اجازه قبلی ناشر بصورت کتبی، ممنوع می‌باشد.

©MAJMA AL-DAKAAIR AL-ISLAMYYAH, 2013

All rights reserved, No part of this book may be reproduced or translated in any form, by print, internet, photo print, microfilm, CDs or any other means without written permission from the publisher

کتابخانه‌های خطی/ ۱۲۳

مجمع ذخائر اسلامی - قم، ایران

ترجمه جغرافیای هند

مؤتمن السلطان آقا سید حسین مترجم هندی

مترجم: سید صادق حسینی اشکوری

چاپ: ظهور - جاز - قم

نشر: مجمع ذخائر اسلامی - قم

گرافیک: روح الله فرهنگ

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۲ ش (۲۰۱۳ م)

شمارگان: محدود

شابک: ۷-۵۲۴-۹۸۸-۹۶۴-۹۷۸

ارتباط با ناشر

قم: خیابان طالقانی (آذر) - کوی ۲۳ - پلاک ۱ - مجمع ذخائر اسلامی

تلفن: ۰۹۸ ۲۵۲ ۷۷۱۳ ۷۴ - دورنگار: ۰۹۸ ۲۵۲ ۷۷۰ ۱۱۱۹

همراه: ۰۹۱۲ ۲۵۲ ۴۲۳۵

نشانی پایگاههای اینترنتی:

www.zakhair.net

www.mzi.ir

www.kodna.ir

info@zakhair.net

info@mzi.ir

info@kodna.ir

برای دریافت نسخه الکترونیکی اثر شش ماه پس از تولید آن، به سایت مجمع ذخائر اسلامی رجوع کنید.

قیمت: تومان ۱۴۰۰۰ تومان

بسم الله الرحمن الرحيم

کثرت و تنوع میراث گرانسنگ اسلامی که در حوزه تمدنی ایران و هند پدید آمده بر هیچ اهل نظری پوشیده نیست. لزوم انتشار و مطالعه براین پیکره هزاران جان نیز امری بدیهی بنظر می‌رسد، اما همچنان دغدغه‌ها برای نجات نسخه‌های خطی و معرفی آن‌ها چندان پررنگ نیست.

از سویی، دست بر دست نهادن و نظاره‌گر بودن نیز دردی دوا نمی‌کند. باید آستین همت بالا زد و در حد توان کوشید.

بدین جهت، در طی چند سال گذشته با جمعی از دوستان و صاحبان قلم و قدم کوشیدیم تا مجموعه‌ای از میراث شبه قاره را در قالب فهرس نسخه‌های خطی، اسناد، الواح قبور و یا تحقیق و تصحیح متون تقدیم کنیم.

برگزاری (همایش بین‌المللی میراث مشترک ایران و هند) بهانه خوبی برای توجه بیشتر به مباحث هندشاهی بود، اما دغدغه‌های اجرای این برنامه که بیش از هفت ماه بطول انجامیده و کم بودی عده و عده، کار را آنچنان که می‌باید پیش نبرد. بهر حال، خرسندیم که گشایشی از این میراث قفسه‌ای، بار دیگر به دستدارانش تقدیم می‌گردد.

در راستای این هدف، و برای مجموعه نسخه‌های خطی، چهارده جلد کتاب انتخاب شد که همگی در کتابخانه فرهنگ اصفهان (این مجموعه) نگهداری می‌شوند. کل این مجموعه در سال ۱۳۸۴ هـ ش توسط گروه فنی مجمع ذخائر اسلامی (قم) عکسبرداری دیجیتال شد، و سپس بخش فهرست نشده آن در قالب سه جلد جداگانه بچاپ رسید. اکثر نسخه‌های انتخاب شده در عصر مسعود میرزا ظل‌السلطان، فرزند ارشد ناصرالدین شاه قاجار (درگذشته ۱۳۳۶ هـ ق) از روی روزنامه‌های منتشر شده در هندوستان ترجمه شده است.

کلیه این ترجمه‌ها همراه با کتابهای نفیس دیگر، به کتابخانه صارم الدوله فرزند ظل السلطان منتقل شده و اکنون بخشی از نسخه‌های خطی کتابخانه فرهنگ (این مسکویه) را به خود اختصاص داده که البته علاوه بر شماره عمومی به مجموعه صارم الدوله مشهور است. فهرست این بخش نیز چنانچه پیشتر گفتیم مستقلاً نوشته شده است.

الف - فهرست نسخه‌های خطی صارم الدوله؛ ب - فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه این مسکویه (بخش فهرست نشده)؛ ج - فهرست نسخه‌های خطی سید مصاح الدین مهدوی. هر سه کتاب، تألیف فهرستگار و دوست ارجمند جناب آقای محمدعلی هدایت (انتشارات مجمع ذخائر اسلامی، قم).

ترجمه این روزنامجات و دیگر کتابهای مجموعه پیش رو، بیشتر بین سالهای ۱۳۰۱ تا ۱۳۰۲ هـ. ق بوده و نشان از اهتمام ویژه ظل السلطان در اطلاع یافتن از اوضاع سیاسی و وضعیت فرهنگی کشورهای دیگر بوده است. محوریت هند در این انتخاب نیز، حاکی از اهمیت و سرعت نشر اخبار در آن کشور بدان هنگام بوده است. این ترجمه‌ها، حاوی نکات بسیار مهمی است، و چون عمدتاً به خط زیبا به رشته تحریر درآمده، مناسب بود به همین خُله و زیور نیز چاپ شود. البته کتاب‌ها، نیاز به فهرست‌های جداگانه دارد که در فرصت باقیمانده تا همایش، میسر نشد ولی بزودی فهراس آنها نیز تدوین شده و در چاپهای بعد افزوده خواهد شد. از بین ۱۴ نسخه انتخاب شده، ۱۳ نسخه در مجموعه صارم الدوله و یک نسخه در بین شماره‌های کتابخانه ابن مسکویه ثبت شده‌اند.

فهرست کتابهای انتخاب شده از قرار ذیل است:

- ۱- (گنجینه‌های خطی ۱۲۳): ترجمه جغرافیای هند، حسب الفرموده مؤتمن السلطان آقا سید حسین مترجم هندی در سال ۱۳۰۱ هـ. ق، نسخه برگردان از نسخه شماره ۸۸۹ کتابخانه صارم الدوله - صفهان.
- ۲- (گنجینه‌های خطی ۱۲۴): ترجمه روزنامجات هندوستان (زیر پاشا، طریق مسافرت از هندوستان به لندن، درباره کاشف، مترجم و کاتب سید حسین شیرازی معروف به مترجم هندی (مترجم دربار ظل السلطان). این نسخه در ۱۱ شوال ۱۲۰۱ هـ. ق کتابت شده، و طی شماره (۱۱۷۰) در کتابخانه ابن مسکویه ثبت شده است.
- ۳- (گنجینه‌های خطی ۱۲۵): ترجمه احوال روس و ایرانستان و هندوستان، ترجمه سید حسین شیرازی، کتابت شده در ۲۱ ذی الحجه ۱۳۰۰ هـ. ق در دارالترجمه همایونی. این نسخه را میرزا فتح‌الله برای ظل السلطان خوانده است، نسخه ش ۹۷۲ صارم الدوله.
- ۴- (گنجینه‌های خطی ۱۲۶): ترجمه تاریخ و جغرافیای هندوستان، پرتغال و جزایر بریتانیا، شامل پنج رساله: تاریخ هندوستان، جغرافیای هند، تاریخ پرتغال، جزایر بریتانیا، مجموعه قوانین مصوبه دولت انگلیس در هندوستان، کتابت شده در همان حدود (اوایل سده چهاردهم هجری)، نسخه ش ۹۰۳ صارم الدوله.
- ۵- (گنجینه‌های خطی ۱۲۷): ترجمه روزنامجات هندوستان (اخبار مصر و احوال حالیه آنجا)، ترجمه و کتابت شده در دربار همایونی ظل السلطان، حدود ۱۳۰۱ هـ. ق نسخه ش ۱۰۰۳ صارم الدوله.

۶- (گنجینه‌های خطی ۱۲۸): ترجمه روزنامجات هندوستان (مراسلات و دیپلماسی راج به ممالک آسیا)، ترجمه شده در دربار همایونی ظل السلطان در اوائل سده چهاردهم هجری قمری، نسخه ش ۹۹۷ صارم الدوله.

۷- (گنجینه‌های خطی ۱۲۹): ترجمه روزنامجات هندوستان (اخلاق و عادات اهالی ایران و...) ترجمه سید حسین شیرازی معروف به مترجم هندی، کاتب میرزا محمد قزوینی در سال ۱۳۰۲ هـ. ق، این نسخه را میرزا فتح الله برای ظل السلطان خوانده است، نسخه ش ۹۶۸ صارم الدوله.

۸- (گنجینه‌های خطی ۱۳۰): ترجمه روزنامجات هندوستان (احوال قیامت صغرا و ظهور مهدی آخرالزمان علیه السلام)، ترجمه سید حسین شیرازی معروف به مترجم هندی، کتابت شده در ۱۶ ربیع المولود ۱۳۰۲ هـ. ق، نسخه ش ۹۹۶ صارم الدوله.

۹- (گنجینه‌های خطی ۱۳۱): ترجمه روزنامجات هندوستان (اخبار روس و انگلستان) ترجمه شده در دربار ظل السلطان، کاتب محمد قزوینی در ۱۵ رجب ۱۳۰۲ هـ. ق، نسخه ش ۱۰۰۲ صارم الدوله.

۱۰- (گنجینه‌های خطی ۱۳۲): ترجمه روزنامجات هندوستان (راجع به روس و انگلیس) حدود سال ۱۳۰۲ هـ. ق کتابت شده، نسخه ش ۱۰۰۱ صارم الدوله.

۱۱- (گنجینه‌های خطی ۱۳۳): ترجمه روزنامجات هندوستان (راجع به ایران و روس و انگلیس)، ترجمه شده در دربار ظل السلطان، نسخه ش ۱۰۰۰ صارم الدوله.

۱۲- (گنجینه‌های خطی ۱۳۴): ترجمه روزنامجات هندوستان (راجع به روس و مرو)، ترجمه دربار ظل السلطان در اوائل سده چهاردهم هجری قمری، نسخه ش ۹۹۹ صارم الدوله.

۱۳- (گنجینه‌های خطی ۱۳۵): ترجمه روزنامجات هندوستان (ترجمه وضیت نامه پطر کبیر)، ترجمه دربار همایونی در اوائل سده چهاردهم هجری قمری، نسخه ش ۹۹۸ صارم الدوله.

۱۴- (گنجینه‌های خطی ۱۳۶): ترجمه تاریخ هندوستان (شروع شده با اخبار راجپورت جنگ ماهاهرا در ۱۵۰۰ سال قبل از میلاد)، مترجم اردشیر، ترجمه شده به امر ظل السلطان از انگلیسی به فارسی، نسخه ش ۹۸۰ صارم الدوله.

اینک یکی از مجلدات مذکور تقدیم شما خواننده گرامی می‌شود. امید که مفید افتد، و ما توفیقنا الا بالله.

۱۳۹۲/۶/۲۴ ش - سپتامبر ۲۰۱۳ م
سید صادق حسینی اشکوری
مجمع ذخائر اسلامی - قم

احتمالی اکبر محمود
سازم الدوله
آذر ۱۳۴۴
کتابخانه فرهنگستان

۱۱۳۹۴

فهرست مضامین

صفحه	مضامین	صفحه	مضامین
۱۳۰	بیان در احوال مالک متعلقه به سید	۰	لغات اسامی شهر و قصبه غیر مستند
۱۴۲	بیان در احوال حکومتی ملک برار	۱	ویسایه جغرافیای هند
۱۴۵	بیان در احوال حکومتی ملک جبر و برادر	۵	بیان در اصطلاح علم جغرافیا
۱۴۶	بیان در احوال ملک گرک	۸	بیان در محلی احوال حکومتی
۱۴۶	بیان در احوال حکومتی برای بخشی	۱۴	در احوال مالیک در هند متعلق به دولت
۱۵۲	بیان در احوال ملک در هند متعلق به دولت	۴۸	بیان در احوال ملک متعلق به شاهی هند
۱۷۸	بیان در احوال مالیک در هند متعلق به دولت	۷۳	بیان در احوال مالک متعلقه به بنگاله
۱۸۰	بیان در احوال مالک متعلقه به سید فرانسه و برتغال است	۹۴	بیان در احوال مالک متعلقه به سید
۱۸۱	بیان در احوال جزیره سید	۹۸	بیان در احوال مالک متعلقه به سید
۱۸۲	بعضی مضامین متفرقه متعلق به سید	۱۱۳	بیان در احوال مالک متعلقه به سید
۰	تمت	۱۲۰	بیان در احوال مالک متعلقه به سید

حرف الف

شرف قصه	شرف قصه	شرف قصه	شرف قصه
اَرولی	قصه است مالک مغرب و شاه	ایسته	قصه است مالک مغرب و شاه
اَمروهم	قصه است مالک مغرب و شاه	اچودیه	قصه است مالک مغرب و شاه
اَنولہ	قصه است مغول و شاه	ایلم بازار	قصه است ملک بنگال
اگرہ	قصه است مالک مغرب و شاه	آرا	شربت در ملک بنگال
آتاوہ	قصه است مالک مغرب و شاه	انگول	شربت در ملک مدرس
انوب شہر	قصه است مالک مغرب و شاه	انگرم تاندا	شربت در ملک بنگال
الہ آباد	قصه است مالک مغرب و شاه	انگرم شہر	شربت در ملک بنگال
اعظم کدہ	قصه است مالک مغرب و شاه	انگرمی	شربت در ملک بنگال
المورہ	قصه است مالک مغرب و شاه	ایف آباد	شربت در ملک بنگال
اُتاو	قصه است مالک مغرب و شاه	امریر	شربت در ملک بنگال
افنی	قصه است مالک مغرب و شاه	اردی	شربت در ملک بنگال

کتاب الفبا
تعداد ۲۵
بسم الله الرحمن الرحیم